

Beslutningsforslag nr. B 89. Fremsat den 10. marts 1981 af Inge Krogh (KrF), Chr. Christensen (KrF) og Poul H. Møller (KrF)

Forslag til folketingsbeslutning

om ændring af rigsadvokatens cirkulære nr. 144 af 15. juli 1969

Folketinget opfordrer regeringen til at foranledige rigsadvokatens cirkulære nr. 144 af 15. juli 1969 om forfølgning af sager vedrørende overtrædelse af lovgivningen om eufo-

riserende stoffer skærpet, således at det af cirkulæret klart fremgår, at besiddelse af euforiserende stoffer til eget brug er ulovlig.

Bemærkninger til forslaget

Af lovgivningen om euforiserende stoffer fremgår det klart, at sådanne stoffer, som på grund af deres euforiserende egenskaber frembyder ganske særlig fare, ikke må findes her i landet, medmindre indenrigsministeren under ganske særlige omstændigheder og på nærmere fastsatte vilkår meddeler tilladelse dertil. Bortset fra de forhold, der omfattes af en sådan tilladelse, er ind- og udførsel, salg, køb, udlevering, modtagelse, fremstilling, forarbejdning og besiddelse af sådanne stoffer forbudt. Specielt fremgår dette af bekendtgørelse nr. 209 af 5. april 1976 om euforiserende stoffer, der indeholder en liste over stoffer, som ikke må forefindes her i landet, end ikke til medicinsk eller videnskabeligt brug; på denne liste (liste A) er stoffet cannabis (hash) opført sammen med tre andre stoffer.

Efter cirkulære nr. 144 af 15. juli 1969 om efterfølgning af sager vedrørende overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer vil der i reglen ikke være anledning til at indlede undersøgelse med henblik på at pålægge strafansvar for besiddelse (køb eller modtagelse), når mistanken alene angår eget forbrug af euforiserende stoffer.

Strafansvar i forbindelse med besiddelse (køb, modtagelse) til eget brug bør efter cirkulæret i reglen afgøres med, at der meddeles en advarsel. Advarsel vil også kunne meddeles i gentagelsestilfælde, men i grovere gentagelsestilfælde og i tilfælde

af gentagen besiddelse af andre euforiserende stoffer end hash, bør der pålægges bødestraf.

Begrebet »til eget brug« er efterhånden blevet udvidet til at omfatte besiddelse af op til 100 g, mod tidligere 5 g. 100 g repræsenterer med den nuværende markedspris en værdi på 4000-5000 kr. Denne udvidede fortolkning af lovgivningen om euforiserende stoffer har i virkeligheden i praksis gjort besiddelsen af bl. a. hash straffri.

Denne praksis er i klar strid med loven og den ovenfor nævnte bekendtgørelse.

Det er bl. a. hensynet til en forøget politimæssig indsats mod de såkaldte store narkotikaforhandlere, der har begrundet undladelsen af at pålægge strafansvar for besiddelse af euforiserende stoffer til eget brug. Forslagsstillerne finder ikke denne begrundelse relevant, idet besiddelse til eget brug er udtryk for det sidste led i en forhandlerkæde. En skærpelse af cirkulæret må forventes at virke præventivt i alle led.

Efter forslagsstillerens opfattelse bør rigsadvokatens cirkulære derfor skærpes, således at det deraf klart fremgår, at besiddelse af euforiserende stoffer til såvel eget brug som med henblik på udbredelse er ulovlig.

Forslaget er en genfremsættelse af et senest den 20. februar 1975 fremsat forslag, se Folketingstidende 1974-75 (2. samling), forhandlingerne spalte 257 og tillæg A spalte 1153.

Nr. 144.

15. juli 1969

Cirkulære om forfølgningen af sager vedrørende overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer

(Til politiet og anklagemyndigheden)

Ved lov nr. 276 af 18. juni 1969 om ændring i borgerlig straffelov. (Narkotikakriminalitet), der er trådt i kraft den 1. juli 1969, er i straffelovens § 191 indført en skærpet strafferamme for den professionelt prægede narkotikakriminalitet. Det er ved udarbejdelsen af lovforslaget forudsat, at der ikke som følge heraf sker nogen skærpelse i strafforfølgningen over for personer, hvis forhold fortsat skal behandles på grundlag af lov om euforiserende stoffer. For at sikre, at denne forudsætning opfyldes, skal jeg herved efter forhandling med justitsministeriet fastsætte følgende regler om forfølgningen af sager om overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer.

I. Forbrug (Besiddelse, køb, modtagelse).

Efter 1. 169 af 24. maj 1955 (der for så vidt angår konfiskationsbestemmelsen er ændret ved 1. 213 af 4. juni 1965 § 69) er ind- og udførsel, salg, køb, udlevering, modtagelse, fremstilling, forarbejdning og besiddelse af de i bekendtgørelse nr. 125 af 27. marts 1963 og bekendtgørelse nr. 156 af 3. maj 1966 nævnte stoffer forbudt uden særlig tilladelse.

Forbuddet mod besiddelse – og tilsvarende gælder køb og modtagelse – er ifølge lovens forarbejder navnlig begrundet i retstekniske hensyn: besiddelse vil ofte være indikation for en udbredelse, som ikke lader sig bevise.

Som følge heraf vil der i reglen ikke være anledning til at indlede undersøgelse med henblik på at pålægge strafansvar for besiddelse (køb eller modtagelse), når mistanken alene angår *eget forbrug af euforiserende stoffer*. I overensstemmelse hermed bør der vises tilbageholdenhed med af egen drift at indle-

de undersøgelse f. eks. på skoler, selv om politiet får formodning om, at der er konstateret misbrug af euforiserende stoffer.

Konstaterer politiet forbrug af euforiserende stoffer, bør det dermed forbundne strafansvar for besiddelse (køb, modtagelse) i reglen afgøres med, at der meddeles den pågældende en advarsel af politiet. Advarsel vil også kunne meddeles i gentagelsestilfælde, men i grovere gentagelsestilfælde og i tilfælde af gentagen besiddelse af andre euforiserende stoffer end hash bør der søges pålagt bødestraf. I forbindelse med meddelelsen af en advarsel eller pålæg af bøde vil der efter én bedømmelse i hvert enkelt tilfælde kunne være anledning til at henvise den pågældende til behandling, for så vidt der på stedet er etableret et behandlingscenter for narkotikamisbrug.

Består overtrædelsen alene i besiddelse af euforiserende stoffer i forbindelse med eget brug, bør der således i reglen ikke nedlægges påstand om betinget dom, heller ikke i gentagelsestilfælde, eller udfærdiges tiltalefrafald med vilkår om børne- og ungdomsforsorg, men er lovovertræderen under 18 år, underrettes børne- og ungdomsværnet om sagen og den afgørelse, som er truffet.

Skal der rejses tiltale for andre forhold, bør forhold, der alene angår besiddelse i forbindelse med eget forbrug, ikke medtages særskilt i titalen.

Findes nogen i ulovlig besiddelse af euforiserende stoffer, søges beholdningen beslaglagt og konfiskeret.

II. Udbredelse.

A. Almindelige regler.

Efterforskningen og retsforfølgningen bør koncentrere sig om overtrædelser, som består i indførsel, fremstilling, forarbejdning og salg af euforiserende stoffer. De retningslinier, der opstilles for disse handlingstyper, finder tilsvarende anvendelse på køb og besiddelse, når der er formodning om, at erhvervelsen er sket med udbredelse for øje.

Den retspraksis, der foreligger, viser, at der anlægges en væsentlig mildere bedømmelse, når overtrædelser angår udbredelse af cannabisprodukter, hash og marihuana, end når forholdet vedrører andre euforiserende stoffer, f. eks. preludin, opiumspræparater og LSD. Denne skelnen bør anklagemyndigheden søge at fastholde.

1. Området for bødeførelser.

Sager, som angår *lejlighedsvis overladelse af hash uden vederlag*, vil kunne afgøres med advarsel eller bøde. Der nedlægges også påstand om bøde, når overtrædelser består i *lejlighedsvis fordeling af mindre kvanta af hash* blandt kammerater mod vederlag i form af en andel af det indkøbte stof til eget forbrug eller et ringe kontant vederlag. Der vil ligeledes kunne akkviesceres ved bødestraf samt konfiskation af eventuelt udbytte, når der foreligger *salg af hash*, hvor det samlede vederlag ikke overstiger 400–500 kr. og forholdet må anses som et enkelt eller enkelte isolerede tilfælde af udbredelse.

Derimod må udbredelse selv af små mængder af *andre euforiserende stoffer end hash* sædvanligvis anses som en så alvorlig lovovertrædelse, at bødestraf i forbindelse med konfiskation kun finder anvendelse, når mængden er ganske ubetydelig eller overladelsen har en lejlighedspræget karakter og er sket uden vederlag. Er gerningsmanden under 18 år, vil området for bødeførelser kunne udstrækkes lidt videre.

2. Betinget – ubetinget dom.

Betinget dom – eventuelt i forbindelse med bøde og konfiskation – vil uden særlig grundelse kunne accepteres i sager, der angår første gangs salg af hash, hvor det samlede vederlag ikke overstiger 1.000 kr. og forholdet må anses for et enkelt eller enkelte isolerede tilfælde af udbredelse. Dette gælder dog ikke, hvis der foreligger skærpende omstændigheder som f. eks. udbredelse i ikke ubety-

deligt omfang til børn under 16 år. Der må sædvanligvis søges opnået *ubetinget straf* i sager, som angår udbredelse af andre euforiserende stoffer, medmindre anvendelse af betinget dom er ubetænkelig som følge af forudgående varetægtsfængsling eller er begrundet i gerningsmandens unge alder, eller oplysningerne om hans personlige forhold gør det antageligt, at en betinget dom, eventuelt med vilkår om afvænningsbehandling, må anses for mere formålstjenlig til at afholde gerningsmanden fra ny kriminalitet.

B. Særregler vedrørende unge, hvor sagen ikke kan afgøres med bøde.

Er *gerningsmanden under 18 år*, forholdes der i reglen på tilsvarende måde som ved berigelsesforbrydelser begået af personer under denne alder, jfr. mit cirkulære af 4. august 1966 om behandlingen af sager mod unge lovovertrædere. Påstand om kortvarig almindelig ubetinget frihedsstraf – eventuelt som led i en kombinationsdom – vil dog kunne være formålstjenlig, når hverken forholdet eller de personlige oplysninger giver grundlag for ungdomsfængsel og der foreligger særligt skærpende omstændigheder som f. eks. udbredelse i ikke ubetydeligt omfang til børn under 16 år eller gentagne grove overtrædelser.

Er *gerningsmanden under 21 år*, vil betinget dom kunne accepteres i videre omfang end for personer over denne alder. Opmærksomheden må være henvendt på, om der til en betinget dom bør knyttes vilkår om afvænningsbehandling, jfr. straffelovens § 57, 3)–5), eller om der bør nedlægges påstand om en foranstaltning efter straffelovens § 70.

C. Straffelovens § 191.

Angår det strafbare forhold udbredelse af *heroin* eller udbredelse af *andre stoffer til et større antal* tilfældige personer eller *mod betydeligt vederlag* eller under andre særligt skærpende omstændigheder, som f. eks. hvor modtagerne er børn, vil forholdet kunne være omfattet af *straffelovens § 191*. Det samme gælder indsmugling, køb eller besiddelse af stoffer med forsæt til udbredelse af den beskrevne karakter. Indsmugling eller udbredelse af hash bør ifølge forarbejderne til loven kun henføres under denne bestemmelse,

når der foreligger erhvervsmæssigt organiseret indsmugling af eller handel med hash i et omfang, der overstiger 10-15 kg; bestemmelsen vil dog også kunne finde anvendelse, hvor mængden er noget mindre, når der foreligger særligt skærpende omstændigheder. Om forelæggelse af sådanne sager henvises til afsnit IV.

D. Udlændinge.

Er gerningsmanden udlænding uden fast tilknytning til landet, kan forholdsregler med et forsorgsmæssigt indhold sædvanligvis ikke anses for formålstjenlige, og der bør i reglen nedlægges påstand om ubetinget frihedsstraf, såfremt udvisning, eventuelt i forbindelse med bøde og konfiskation, ikke kan anses for en tilstrækkelig reaktion.

III. Varetægtsfængsling.

I lovovertrædelser, der består i udbredelse af euforiserende stoffer, vil en flerhed af personer som regel være impliceret. Da det ved pågribelsen jævnlige vil være usikkert, hvilket omfang overtrædelserne har, vil opklaringshensyn, således at tidligere og efterfølgende led i omsætningskæden ikke underrettes, konstruerede forklaringer aftales og beholdninger bortskaffes, hyppigt gøre det påkrævet at søge fængsling iværksat, og ofte vil der ved

lovovertrædelser, der består i udbredelse af narkotika, tillige være særlig grund til at frygte, at sigtede vil fortsætte sin strafbare virksomhed. Er sigtede under 18 år, bør der dog i overensstemmelse med praksis på andre områder vises tilbageholdenhed med at fremsætte begæring om fængsling, således at fængsling kun søges iværksat, når mistanken vedrører særligt grove tilfælde eller der foreligger alvorlige tilfælde af gentagelse. Den nødvendige isolation af sigtede under denne alder søges så vidt muligt gennemført ved anbringelse i en institution under børne- og ungdomsforsorgen.

IV. Forelæggelsesregler*)

1. Foreligger der oplysninger om et intensivt eller langvarigt misbrug af euforiserende stoffer, eller giver oplysningerne om gerningsmandens personlige forhold i øvrigt anledning dertil, iværksættes mentalundersøgelse.

Anses gerningsmanden ved den retspsykiatriske undersøgelse for utilregnelig eller strafuegnet, forelægges sagen for mig i overensstemmelse med de almindelige regler om forelæggelse af sådanne sager.

2. Sager vedrørende unge lovovertrædere forelægges for statsadvokaten og for mig i overensstemmelse med de almindelige regler om forelæggelse i sådanne sager.

*) Ved utrykt cirkulæreskrivelse af 16. august 1971 og 30. november 1972 er cirkulærets regler om særlig forelæggelse for rigsadvokaten af narkotikasager indeholdt i nr. 3 og 4 ophævet.

21. juli 1969.

Nr. 391.

Bekendtgørelse af Lov om euforiserende stoffer.

(som ændret ved lov nr. 296 af 9 juli 1971).

§ 1. Indenrigs- og boligministeren bemyndiges til at bestemme, at stoffer, som efter internationale vedtagelser eller efter sundhedsstyrelsens skøn frembyder ganske særlig fare i anledning af deres euforiserende egenskaber, ikke må forefindes her i landet, medmindre ministeren under ganske særlige omstændigheder og på nærmere af ham fastsatte vilkår meddeler tilladelse dertil. En given tilladelse kan senere tilbagekaldes.

Stk. 2. Bortset fra de forhold, der omfattes af en sådan tilladelse, er ind- og udførsel, salg, køb, udlevering, modtagelse, fremstilling, forarbejdning og besiddelse af sådanne stoffer forbudt.

§ 2. Indenrigs- og boligministeren bemyndiges endvidere til at bestemme, at stoffer, som vel ikke er af den i § 1 omhandlede art, men som dog efter internationale vedtagelser eller efter sundhedsstyrelsens skøn frembyder fare i anledning af deres euforiserende egenskaber, her i landet kun må anvendes i medicinsk eller videnskabeligt øjemed.

Stk. 2. Ind- og udførsel, salg, køb, udlevering, modtagelse, fremstilling, forarbejdning og besiddelse af disse stoffer er tilladt for apotekere og for personer eller firmaer, som af indenrigs- og boligministeren har fået særlig tilladelse dertil. Ministeren kan fastsætte almindelige begrænsninger med hensyn til de pågældendes virksomhed i så henseende og kan endvidere over for enhver af de pågældende fastsætte særlige begrænsninger, ligesom han kan indskrænke eller tilbagekalde rettighederne med hensyn til stofferne.

Stk. 3. Køb og modtagelse fra apoteker og besiddelse af stofferne er endvidere tilladt for dem, der modtager stofferne i henhold til en efter almindelige regler lovlig recept eller

rekvisition, jfr. § 26 i lov nr. 209 af 11. juni 1954 om apotekervæsenet og de i medfør deraf udstedte forskrifter.

Stk. 4. I øvrigt er ind- og udførsel, salg, køb, udlevering, modtagelse, fremstilling, forarbejdning og besiddelse af disse stoffer forbudt.

§ 2 a. Bestemmelserne i §§ 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse på stoffer, der kan omdannes til stoffer med euforiserende egenskaber.

§ 3. Overtrædelse af denne lov eller de i medfør af den udfærdigede forskrifter straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år. På samme måde straffes den, der ved meddelelse af urigtige eller vildledende oplysninger eller ved svigagtig fortælse opnår eller søger at opnå tilladelse i henhold til loven eller forskrifterne, eller som handler i strid med vilkår for en given tilladelse. På samme måde straffes endvidere den, der ved henvendelse om en recept eller rekvisition på et af de i § 2 eller § 2 a, jfr. § 2, omhandlede stoffer eller om anden ordination af stoffer giver urigtig skriftlig oplysning om sit navn, sin bopæl eller sin stilling.

Stk. 2. Sagerne behandles som politisager. De i lov om rettens pleje kapitel 68, kapitel 69, kapitel 71 og kapitel 72 omhandlede retsmidler finder dog anvendelse i samme omfang som i sager, som det efter de almindelige regler tilkommer statsadvokaten at forfølge.

§ 4. Ved ikrafttrædelsen af nærværende lov ophæves lov nr. 53 af 6. marts 1936 om fremstilling af og handel med opium m. m., således som denne lov er ændret ved lov nr.

495 af 14. december 1948. (2.-4. punktum (overgangsbestemmelser) er udeladt her).

Stk. 2. Regeringen bemyndiges til ved kgl. anordning at sætte nærværende lov i kraft på Færøerne.

Stk. 3. Loven gælder for Grønland med de lempelser, der følger af den for landsdelen i øvrigt gældende, særlige lovgivning.

§§ 2-3 i lov nr. 277 af 18. juni 1969 om

ændring af lov om euforiserende stoffer, hvorved § 2 a og stk. 4 i § 4 blev indsat samt stk. 1, 3. punktum, i § 3 ændret, indeholder følgende bestemmelser:

§ 2. Loven træder i kraft ved bekendtgørelse i Lovtidende.

§ 3. Loven gælder ikke for Færøerne, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for øerne.